

EK:

2023/36 SAYILI İTHALATTA HAKSIZ REKABETİN ÖNLENMESİNE İLİŞKİN TEBLİĞE DAİR BİLGİLENDİRME RAPORU

1. GENEL BİLGİ VE İŞLEMLER

1.1 Dayanak

(1) Bu rapor, 14/6/1989 tarihli ve 3577 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Kanun (Kanun), 20/10/1999 tarihli ve 99/13482 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Karar (Karar) ve 30/10/1999 tarihli ve 23861 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Yönetmeliğe (Yönetmelik) dayanılarak hazırlanmıştır.

1.2 Soruşturma konusu eşya

(1) Soruşturma konusu eşya “koagüle suni deri” olarak da bilinen 5603.14 gümrük tarife pozisyonu (GTP) altında yer alan “Yalnız, poliüretanla kaplanmış, sıvanmış veya lamine edilmiş dokumaya elverişli suni ve sentetik liflerden m² ağırlığı 150 gr’ı geçen dokunmamış mensucat” ve 3921.13 GTP’i altında yer alan “Yalnız, dokumaya elverişli maddelerden mesnedi bulunan, m² ağırlığı 150 gr’ı geçen deri taklitleri” tanımlı ürünlerdir.

1.3 Yürürlükteki önlem

(1) 18/4/2009 tarihli ve 27204 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (2009/12) ile 5603.14 GTP’de yer alan Çin Halk Cumhuriyeti (ÇHC) menşeli “koagüle suni deri” ithalatına 1,9 ABD doları/kg tutarında dumpinge karşı önlem yürürlüğe konulmuştur.

(2) 12/4/2015 tarihli ve 29324 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2015/9) ile uygulanmakta olan dumpinge karşı önlemin aynen uygulanmaya devam edilmesine karar verilmiş, daha sonra 16/10/2018 tarihli ve 30567 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2015/9)’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ ile 3921.13 GTP’de yer alan “Yalnız, dokumaya elverişli maddelerden mesnedi bulunan, m² ağırlığı 150 gr’ı geçen deri taklitleri” tanımlı eşyanın ÇHC menşeli olanları da aynı tutarda dumpinge karşı önlem kapsamına alınmıştır.

(3) 28/5/2021 tarihli ve 31494 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2021/18) ile tamamen nihai gözden geçirme soruşturması sonucunda, 5603.14 ve 3921.13 GTP’de yer alan ÇHC menşeli “koagüle suni deri” ithalatına 1,9 ABD doları/kg tutarında uygulanmakta olan dumpinge karşı önlemin aynı şekilde devamına karar verilmiştir.

(4) 9/6/2022 tarihli ve 31861 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2022/15) çerçevesinde, ÇHC menşeli 5603.14 ve 3921.13 GTP altında yer alan eşya için uygulanan dumpinge karşı önlem Malezya ve Ürdün Haşimi Krallığı menşeli/çıkışlı eşya ithalatına teşmil edilmiştir.

1.4 Başvuru ve soruşturma

(1) Ticaret Bakanlığı İthalat Genel Müdürlüğü tarafından ÇHC menşeli soruşturma konusu eşya ithalatında İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2021/18) kapsamında uygulanmakta olan dumpinge karşı önlemin, Kuzey Makedonya Cumhuriyeti (Kuzey Makedonya) menşeli/çıkışlı eşya ithalatı yoluyla etkisiz kılındığına ilişkin re’sen bir inceleme başlatılmıştır.

(2) Önlemlerin etkisiz kılındığına ilişkin iddia ve bulguların Kanun, Karar ve Yönetmelik hükümleri çerçevesinde değerlendirilmesi neticesinde Kuzey Makedonya menşeli/çıkışlı söz konusu eşya ithalatı için İthalatta Haksız Rekabeti Değerlendirme Kurulunca, Yönetmeliğin 38 inci maddesi çerçevesinde önlemlerin etkisiz kılınmasına karşı soruşturma açılmasına karar verilmiştir.

(3) 20/1/2023 tarihli ve 32079 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2023/5) ile Kuzey Makedonya menşeli/çıkışlı 3921.13 ve 5603.14 GTP altında kayıtlı koagüle suni deri ithalatına yönelik önlemlerin etkisiz kılınmasına karşı soruşturma başlatılmıştır.

(4) Soruşturma başlangıcından itibaren inceleme konusu eşya ithalatı, İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Kararın 11 inci maddesi uyarınca İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2021/18) kapsamında uygulanan dampedinge karşı önlemler tutarlarında teminata bağlanmıştır.

1.5 Soruşturma dönemi

(1) Önlemin etkisiz kılınmasına yönelik belirlemeler için 1/1/2019 ile 31/12/2022 tarihleri arası soruşturma dönemi ve 1/1/2022 ile 31/12/2022 tarihleri arası raporlama dönemi olarak belirlenmiştir.

1.6 İlgili tarafların bilgilendirilmesi ve bilgilerin toplanması

(1) Soruşturma için gerekli bilgilerin temini amacıyla bilinen ithalatçılara ve yabancı üretici/ihracatçılara soru formları gönderilmiş ve Kuzey Makedonya’nın Ankara’daki Büyükelçiliğine bildirim yapılmıştır. İlk aşamada tarafların soru formlarını cevaplandırmaları için posta süresi dâhil 37 günlük süre verilmiştir. Sonraki aşamada Bakanlığımıza vaki makul süre uzatımı talepleri değerlendirilerek karşılanmış olup ilgili taraflara normal süreye ilaveten ek süre de verilmiştir.

(2) Soruşturma kapsamında Kuzey Makedonya’da mukim Armaneks Dooel Ekspor Import Skopje (Armaneks) firması soru formuna cevap vermiştir. Firma tarafından verilen cevapların incelenmesi neticesinde tespit edilen eksikliklere ilişkin eksiklik yazısı iletilmiş olup firma eksiklikleri büyük ölçüde tamamlayarak iş birliğinde bulunmuştur.

(3) Kuzey Makedonya’da mukim ve iş birliğine davet edilen ve/veya söz konusu soruşturma ile ilgili/ilintili olabilecek diğer firmalardan zamanında ve usulüne uygun herhangi bir başvuru alınmamıştır. Diğer taraftan, anılan ülke Büyükelçiliğinden, ülkelerindeki yerleşik soruşturma konusu ürünlerin üretici ihracatçılarına ilişkin bilgi talebine yönelik herhangi bir yanıt alınmamıştır.

(4) Diğer taraftan, soruşturma konusu eşyaya ilişkin sektörlü temsilen İstanbul Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği (İTKİB) soruşturmaya taraf olma taleplerini Bakanlığa yazılı olarak iletmıştır.

(5) Soruşturma sonucunda alınacak karara esas teşkil edecek bilgi, bulgu ve değerlendirmeleri içeren genel nihai bildirim raporu tüm ilgili taraflara; firma özel bilgilerini ve değerlendirmelerini de ihtiva eden firma özel nihai bildirimleri ise ilgili firmalara iletilmiş ve taraflara nihai bildirimdeki hususlara ilişkin görüşlerini sunma imkânı tanınmıştır. Kuzey Makedonya’da yerleşik Armaneks firması ve ithalatçı firma Neva İthalat ve İhracat San. Tic. A.Ş. (Neva) nihai bildirimle ilişkin yazılı görüşlerini 10/11/2023 tarihinde bildirmiştir.

(6) Nihai bildirim raporunun yayımlanmasını müteakip 13/11/2023 tarihinde ilgili tarafların katılımıyla kamu dinleme toplantısı gerçekleştirilmiş ve taraflara görüşlerini sözlü olarak belirtme imkânı tanınmış, sonrasında yazılı görüşlerini de iletmeleri için tekrar süre verilmiştir. Bu kapsamda, Armaneks firması, Neva firması ve İTKİB’in yazılı görüşleri 14/11/2023 tarihinde alınmıştır.

(7) Tarafların soruşturma boyunca ortaya koyduğu tüm bilgi, belge ve görüşler incelenmiş olup mezkur görüşlerden mevzuat kapsamında değerlendirilebilecek olanlara bu raporun ilgili bölümlerinde yer verilmiştir.

1.7 Yerinde doğrulama soruşturmaları

(1) Yönetmeliğin 21 inci maddesi çerçevesinde iş birliğinde bulunan Armaneks Doel Export Import Skopje firmasının Kuzey Makedonya’da bulunan tesisinde 31 Ağustos – 1 Eylül 2023 tarihlerinde yerinde doğrulama soruşturması gerçekleştirilmiştir.

2. ÖNLEMLERİN ETKİSİZ KILINMASINA İLİŞKİN BELİRLEMELER

2.1 Genel açıklamalar

(1) Soruşturma kapsamında yer alan eşyanın ithalatında uygulanan dampinge karşı önlemin Kuzey Makedonya menşeli/çıkışlı ithalat yoluyla etkisiz kılınıp kılınmadığı hususu İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Mevzuat hükümleri çerçevesinde soruşturulmuştur.

(2) Önlemin etkisiz kılınmasına ilişkin değerlendirme, Türkiye ile Kuzey Makedonya arasındaki ticaretin gerçekleştirilme şeklinde bir değişiklik meydana gelip gelmediği, bu değişikliğin yürürlükteki dampinge karşı önlemden kaçınma dışında yeterli bir haklı nedeni veya ekonomik gerekçesi bulunmayan bir uygulama, işlem veya işten kaynaklanıp kaynaklanmadığı ve bu şekilde yürürlükteki dampinge karşı önlemin iyileştirici etkisinin azaltılıp azaltılmadığının incelenmesi yoluyla yapılmıştır.

(3) Soruşturma kapsamında esaslı bilgi veya belgeleri sağlamayan firmalar iş birliğinde bulunmadı olarak addedilmiştir. Bu durumda, önlemlerin etkisiz kılınmasına yönelik belirlemeler için eldeki mevcut veriler kullanılmıştır.

2.2 Ticaretin gerçekleştirilme şeklinde değişiklik ve yürürlükteki dampinge karşı önlemin iyileştirici etkisinin azaltılması

2.2.1 Soruşturma konusu ürün ithalatının gelişimi

(1) Yapılan soruşturma kapsamında 2019-2022 dönemi ithalat istatistikleri değerlendirilmiştir. 3921.13 ve 5603.14 GTP’li koagüle suni derilerin toplam ithalatı miktar olarak 2019 yılında 14.466 ton, 2020 yılında 10.979 ton, 2021 yılında 10.791 ton ve 2022 yılında ise 14.395 ton olarak gerçekleşmiştir.

(2) Soruşturma kapsamı eşyanın 2019- 2022 yılları ithalat değerleri ise sırasıyla 73 milyon ABD doları, 59 milyon ABD doları, 64 milyon ABD doları, 95 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

(3) Söz konusu ithalata ilişkin ortalama birim fiyatlar 2019 yılı için 5 ABD doları/kg, 2020 yılı için 5,3 ABD doları/kg ve 2021 yılı için 6 ABD doları/kg olarak gerçekleşmiştir. 2022 yılı için ise birim fiyat 6,6 ABD doları/kg olmuştur.

(4) Soruşturma konusu eşyanın ÇHC’den ithalatı 2019 yılında 986 ton, 2020 yılında 810 ton, 2021 yılında 1.676 ton ve 2022 yılında ise 2.283 ton olarak gerçekleşmiştir.

(5) Belirtilen dönemde ÇHC’den gerçekleştirilen bahse konu eşya ithalatı değer bazında 2019 yılı için 5,7 milyon ABD doları, 2020 yılı için 6,6 milyon ABD doları, 2021 yılı için 10,2 milyon ABD doları ve 2022 yılı için ise 25,1 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

(6) Bahse konu dönemde ÇHC’den yapılan ithalat birim fiyatları 2019 yılı için 5,8 ABD doları/kg, 2020 yılı için 8,2 ABD doları/kg ve 2021 yılı için 6,1 ABD doları/kg, 2022 yılı için ise 11 ABD doları/kg olmuştur.

(7) Soruşturma konusu eşyanın Kuzey Makedonya'dan ithalatı 2019 yılında 326 ton, 2020 yılında 1.301 ton, 2021 yılında 1.308 ton ve 2022 yılında ise 1.266 ton olarak gerçekleşmiştir.

(8) Belirtilen dönemde Kuzey Makedonya'dan gerçekleştirilen bahse konu eşya ithalatı değer bazında 2019 yılı için 730 bin ABD doları, 2020 yılı için 3,9 milyon ABD doları, 2021 yılı için 3,2 milyon ABD doları ve 2022 yılı için ise 3,5 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

(9) Bahse konu dönemde Kuzey Makedonya'dan yapılan ithalat birim fiyatları 2019 yılı için 2,2 ABD doları/kg, 2020 yılı için 3 ABD doları/kg ve 2021 yılı için 2,4 ABD doları/kg, 2022 yılı için ise 2,7 ABD doları/kg olmuştur.

(10) Kuzey Makedonya'dan gerçekleşen ithalata ilişkin birim fiyatlar, genel ithalat birim fiyatlarının ve ÇHC birim fiyatlarının oldukça altında kalmaktadır. 2022 yılı Kuzey Makedonya'dan gerçekleşen ithalat birim fiyatı 2,7 ABD doları/kg seviyesinde iken ÇHC'den gerçekleşen ithalat birim fiyatı 11 ABD doları/kg seviyesindedir.

(11) Kuzey Makedonya'dan söz konusu eşya ithalatı 2019 yılından 2020 yılına miktar bazında 4 katına, değer bazında ise yaklaşık 5 katına çıkmış ve sonraki dönemde yüksek düzeyde devam etmiştir.

(12) Soruşturma konusu eşyanın toplam ithalatında Kuzey Makedonya'nın 2019 yılı itibarıyla miktar bazında yaklaşık %2 oranında olan payı, 2020 yılında %12, 2021 yılında %12 düzeyine yükselmiş ve 2022 yılında bir miktar düşüşle yaklaşık %9 olarak gerçekleşmiştir.

2.2.2 Uluslararası ticaret verileri

(1) Uluslararası ticaret verileri için Uluslararası Ticaret Merkezi (ITC) Ticaret Atlası (Trademap) istatistiklerinden yararlanılmıştır.

(2) Kuzey Makedonya'nın soruşturma konusu eşyada genel ithalatı 2019 - 2022 dönemi için sırasıyla 13,7 milyon ABD doları, 12,6 milyon ABD doları, 15,2 milyon ABD doları ve 16 milyon ABD doları olarak görülmektedir. Kuzey Makedonya'nın ithalatında miktar olarak ÇHC ilk sıradadır.

(3) Kuzey Makedonya'nın ÇHC'den 2019-2021 döneminde sırasıyla 289 bin ABD doları, 239 bin ABD doları, 333 bin ABD doları ve 1,5 milyon ABD doları ithalatı görülmektedir.

(4) 5603.14 GTP altında tanımlı eşyanın ÇHC'den Kuzey Makedonya'ya 2019, 2020 ve 2022 yıllarında sırasıyla yaklaşık olarak 794 bin ABD doları, 1 milyon ABD doları ve 1,9 milyon ABD doları tutarında ihracatı gerçekleştirilmiştir. 5603.14 GTP altında tanımlı eşyanın 2021 yılında ve 3921.13 GTP altında tanımlı eşyanın herhangi bir yılda ÇHC'den Kuzey Makedonya'ya ihracatı görülmemektedir. Bahsedilen veriler ÇHC tarafından Trademap sitesine yüklenmiştir.

(5) Kuzey Makedonya'nın soruşturma konusu eşyada 2019 yılında 11 milyon ABD doları, 2020 yılında 17 milyon ABD doları, 2021 yılında 25 milyon ABD doları, 2022 yılında 23 milyon ABD doları ihracatı görülmektedir. Bahsi geçen ihracatın 2019 yılında 6,4 milyon ABD doları (%57), 2020 yılında 11 milyon ABD doları (%65), 2021 yılında 10 milyon ABD doları (%44) ve 2022 yılında 9,7 milyon ABD doları (%42) Türkiye'ye gerçekleşmiştir. Kuzey Makedonya'nın soruşturma konusu ürün ihracat verilerinde Türkiye, soruşturma kapsamı bütün yıllarda birinci sırada yer almaktadır. Kuzey Makedonya'nın soruşturma konusu ürün ihracatında ikinci sırada Sırbistan, üçüncü sırada Bulgaristan yer almaktadır.

2.2.3 Ticaretin gerçekleştirilme şeklindeki değişikliğe ilişkin değerlendirme

(1) Kuzey Makedonya menşeli/çıkışlı soruşturma konusu ürünün ithalat istatistiklerinin incelenmesinden, anılan ülke menşeli ithalatın 2019 yılından sonra ciddi oranda arttığı gözlemlenmiştir.

(2) Trademap dış ticaret verileri incelendiğine Kuzey Makedonya'nın ÇHC'den ithalatı 2021 yılında 87 ton (333 bin ABD doları) düzeyinden 2022 yılında 776 ton (1,5 milyon ABD doları) düzeyine yükselmiştir. İthalat birim fiyatları da 1,9 ABD doları/kg ile genel ortalamanın (4,5 ABD doları/kg) oldukça altında kalmıştır.

(3) Kuzey Makedonya'nın soruşturma konusu ürün ihracat verilerinde Türkiye, soruşturma kapsamı bütün yıllarda birinci sırada yer almaktadır.

(4) Bu bağlamda, Türkiye ile Kuzey Makedonya arasındaki ticaretin gerçekleştirilme şeklinde değişiklik meydana geldiği tespit edilmiştir.

2.2.4 Yürürlükteki dämpinge karşı önlemin iyileştirici etkisinin azaltılması

(1) Bu raporun önceki bölümlerinde tespit edildiği üzere, 2020 yılı itibarıyla Kuzey Makedonya menşeli koagüle suni deri ithalatı ciddi oranda artış gösterirken ithalat birim fiyatlarının da ÇHC ve diğer ülke birim fiyatlarının çok altında kaldığı tespit edilmiştir. Söz konusu artışın yürürlükteki dämpinge karşı önlemin iyileştirici etkisini azalttığı tespit edilmiştir.

(2) Bunun yanı sıra fiyatlar bakımından değerlendirme yapıldığında, Kuzey Makedonya'dan yapılan ithalat birim fiyatlarının, hem genel ithalat hem ÇHC'den yapılan ithalat birim fiyatlarının altında kaldığı görülmektedir. ÇHC menşeli koagüle suni derinin ortalama ithal birim fiyatının 2019-2022 döneminde sırasıyla 5,8; 8,2; 6,1 ve 11 ABD doları/kg seviyelerinde gerçekleşirken, Kuzey Makedonya menşeli soruşturma konusu ürünün fiyatlarının aynı dönemde sırasıyla 2,2; 3; 2,4; 2,7 ABD doları/kg olduğu ve birim fiyatların ÇHC birim fiyatlarının oldukça altında olduğu görülmektedir. Bu kapsamda, dämping önlemine tabi olmayan soruşturma konusu ürünün 2020 yılında piyasaya girerek yürürlükteki dämpinge karşı önlemin iyileştirici etkisini hem miktar hem birim fiyatlar açısından azalttığı tespit edilmiştir.

2.3 Önlemlerin etkisiz kılınması faaliyetleri

2.3.1 Armaneks Dooel Ekspor Import Skopje firmasına ilişkin belirmeler

(1) Kuzey Makedonya'da mukim Armaneks firmasının kurulu bir tesisinin bulunduğu, ancak firmanın gerçekleştirdiği süreçler ile firma tarafından soru formu kapsamında ve yerinde doğrulama esnasında sunulan bilgi, belge ve bulgular ışığında ÇHC menşeli önlem konusu ürünün temel parçası olan poliüretanla sıvanmış örme (raşel) veya dokunmamış mensucat ve ÇHC'den ithal edilen PET filmin birleştirilmesi suretiyle Türkiye'ye ihraç edildiği, ürünün temel vasıflarının yapılan işlemlerle değişmediği, yaptığı işlemlerle yarattığı katma değerini yetersiz olduğu ve bu çerçevede yürürlükteki dämpinge karşı vergiden kaçınma dışında yeterli bir haklı nedeni veya ekonomik gerekçesi bulunmayan bir uygulama, işlem veya iş sonucunda yürürlükte bulunan dämpinge karşı önlemlerin etkisiz kılındığı tespit edilmiştir.

(2) Firmanın soruşturma kapsamındaki ürünlerinin sınai maliyeti incelendiğinde; ürünün iki temel girdisi olan poliüretan emdirilmiş örme veya dokunmamış mensucat ile bu kumaşın üzerini kaplamakta kullanılan pet filmlerin her ikisinin birden orijinal dämping önlemine tabi olan ÇHC'den ithal edilmekte olduğu anlaşılmıştır. Soruşturma konusu ürünün üretiminde kullanılan yardımcı kimyasalların ise yerel kaynaklardan temin edildiği ancak bunların da sınai maliyetteki etkisinin ihmal edilebilir seviyede olduğu tespit edilmiştir. Firma tesisinde yapılan işlemler nedeniyle ortaya çıkan katma değer (%) de sınai maliyetteki payının yetersiz olduğu tespit edilmiştir.

(3) Anılan firma, Firma Özel Nihai Bildirime ilişkin görüşlerini yazılı olarak iletmış ve sözlü olarak da görüşlerini dile getirmek için dinleme toplantısı düzenlemesini talep etmiştir. Bu çerçevede, Armaneks firması ile 13/11/2023 tarihinde çevrim içi bir toplantı yapılmış ve anılan firma toplantıda sunduğu görüşlerini 14/12/2023 tarihinde yazılı olarak iletmıştır. Bahse konu firmanın Nihai Bildirim Raporu ve Dinleme Toplantısı kapsamında sunmuş olduğu görüşler ile açıklamalar aşağıda özetlenmiştir.

(4) Firma tarafından, Firma Özel Nihai Bildiriminde yer alan 3 üretim hattının birbirinin aynı olduğu ifadesinin gerçeği yansıtmadığı iddia edilmektedir. Armaneks firmasının tesisinde ikisi birbirinin aynı olmak üzere toplam 3 adet hattı olduğu; firmanın bu hatlarda iki farklı işlem gerçekleştirdiği görülmüştür. Bu hatların ilkinin soruşturma konusu eşyaya ilişkin olduğu

anlaşılmıştır. Raporlarda yalnızca soruşturma kapsamı eşya ile ilgili belirlemelerden bahsedilmiş, soruşturma kapsamı dışında herhangi bir eşya ile ilgili belirlemelerde bulunulmamıştır. Konuya Firma Özel Nihai Bildiriminde 2.2 numaralı başlık 4 üncü maddede değinilmiştir. Yapılan değerlendirme sadece soruşturma konusu eşyaya ilişkin birinci hat ile ilgili olarak yapılmaktadır. Birbirinin aynısı olan 3 hattan bahsedilmemektedir.

(5) Firma tarafından, Firma Özel Nihai Bildiriminde değinilen filmin ne olduğu anlaşılmadığı, kullanılan kaplama malzemesinin Makedonya menşeli olduğu iddia edilmektedir. Yerinde inceleme sırasında ÇHC menşeli poliüretanla sıvanmış mensucatin pet film ile kaplandığı görülmüş, kaplama yapılan pet filmde ve nihai üründen numune alınmış ve kaplanan pet filmin ÇHC menşeli olduğu yerinde inceleme sırasında bulunan malzeme etiketlerinden ve firma muhasebe kayıtlarından teyit edilmiştir.

(6) Firma tarafından, Firma Özel Nihai Bildiriminde yer alan hesaplamaların yanlış olduğu, firma alımlarının %42'sinin ÇHC dışından yapıldığı iddia edilmektedir. Firmanın temin ettiği ürünlerin büyük çoğunluğunun, alım yapılan ülke fark etmeksizin ÇHC menşeli olduğu, raporda bahsi geçen ürünlerin Makedonya'da mukim satıcılarının üretici değil tüccar oldukları açık kaynak araştırması ve firma yerinde doğrulama sürecinde tesiste ve muhasebe evrakları üzerinden tespit edilmiştir.

(7) Firma tarafından, Firma Özel Nihai Bildirimi'nde raşel baz üzerinden üretim yapıldığı tespitinin doğru olmadığı, raşel bazın suni deriye yakın bir hammadde olmadığı iddia edilmektedir. Gerek soru formu yanıtları, gerek yerinde doğrulamada orijinal soruşturmada önleme tabi olan ÇHC'den temin edildiği anlaşılan poliüretanla sıvanmış örme (raşel) veya dokunmamış mensucatin ana girdi olarak kullanıldığı tespit edilmiştir.

(8) Firma tarafından başka bir baz ile de üretim yapıldığı ancak Firma Özel Nihai Bildiriminde ilgili üründen bahsedilmediği iddia edilmektedir. Firma Özel Nihai Bildiriminde sadece soruşturma konusu eşyadan bahsedilmiş, soruşturma kapsamı dışı diğer ürünlere yer verilmemiştir. Önlemlerin etkisiz kılındığı tespiti sadece soruşturma konusu eşya için yapılmıştır.

(9) Firma tarafından, yerinde inceleme sonunda düzenlenen protokolde, yerinde inceleme süresince görülen hususların yazılmadığı, soruşturma otoritesi görüşlerinin paylaşılmadığı iddia edilmektedir. Yerinde inceleme sonunda soruşturma otoritesi tarafından hazırlanan protokol tüm taraflarca imzalanmıştır. Protokolde yerinde incelemenin gerçekleştirildiği, firma tarafından iş birliği yapıldığı ve teslim alınan belgeler hakkında mutabık kalındığı hususları yer almıştır. Protokolde ifade edilmesi firma tarafından talep edilen hususların protokol kapsamına girmediği ve nihai bildirim raporunun konusu olduğu hakkında firmaya bilgi verilmiştir.

(10) Firmanın soruşturma otoritesi tarafından istenen bütün belgeleri sunduğu, soruşturma otoritesinin kuruluş belgesini istediğini net ifade etmediği iddia edilmiştir. Yerinde doğrulama soruşturması sırasında firmanın muhasebe ofisinde yapılan inceleme esnasında kuruluş belgesi birkaç kez talep edilmiş ancak önce çıktı alınmakta olduğu, sonra tercümesinin arandığı, sonra tercüman tarafından tercüme edilmeye çalışıldığı bilgisi verilmiş, sonuçta belge sunulmamıştır.

(11) Firma tarafından, üretilen katma değer %2'den fazla olduğu ve yanlış hesaplandığı iddia edilmektedir. Firmanın sunduğu veriler ile hesaplanan katma değer oldukça düşük olduğu firmanın soru formuna verdiği cevaptan sonra da sorgulanmış ve eksiklik yazısında da belirtilmiştir, ancak firma katma değer düşük olduğunu ve değerlerin doğru olduğunu hem eksiklik yazısı cevabında hem de yerinde incelemede tevsik etmiştir. Keza suni derinin işlenmesi sırasında sadece pet film ile kaplama yapılması işleminin yüksek bir katma değer yaratması mümkün değildir.

(12) Firma tarafından, Önlemlerin Etkisiz Kılınması değerlendirmelerinde katma değer dikkate alınması ile ilgili bir mevzuatın bulunmadığı iddia edilmektedir. Bilindiği üzere, 20/10/1999 tarihli ve 99/13482 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Karar çerçevesinde önlemlerin etkisiz kılınması, yürürlükteki dampinge karşı vergi veya telafi edici vergiden kaçınma dışında **yeterli bir haklı nedeni veya ekonomik gerekçesi bulunmayan bir uygulama, işlem veya iş sonucunda**, Türkiye ile üçüncü bir ülke veya Türkiye ile önleme konu ülke veya Türkiye ile önleme konu ülkedeki firmalar arasındaki ticaretin gerçekleştirilme şeklinde bir değişikliğin meydana geldiğine ve yürürlükteki dampinge karşı vergi veya telafi edici verginin iyileştirici etkisinin azaltıldığına veya bertaraf edildiğine dair delillerin bulunduğu haller olarak tanımlanmıştır. Söz konusu “yeterli bir haklı nedeni veya ekonomik gerekçesi bulunmayan işlem ve iş”ın tespiti sırasında firmanın soruşturma konusu eşyaya ilişkin ne işlem yaptığı ve bu işlem sırasında anılan eşya ne kadar değer kattığı tespit edilmeye çalışılmaktadır. Bir firmanın yaptığı işlemlerin niteliği ürettiği katma değer ile ölçülür. Bu kapsamda bir firmanın katma değer üretip üretmemesi ve bu katma değer oranı firmanın önlemleri etkisiz kılmadığı konusunda temel bir göstergedir.

2.3.2 Diğer firmalarla ilgili belirlemeler

(1) Kuzey Makedonya’da mukim ve soruşturma kapsamında yer alan ürünleri ülkemize ihraç eden diğer firmalardan zamanında ve usulüne uygun bir başvuru alınmamış olup Yönetmeliğin 26 ncı maddesi kapsamında anılan firmalar “iş birliğine gelmedi” addedilmiştir. Anılan madde uyarınca iş birliğinde bulunmayan firmalar için belirlemeler, olumlu ya da olumsuz, eldeki mevcut verilere göre yapılmıştır.

3. NİHAİ DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

(1) Kuzey Makedonya menşeli/çıkışlı soruşturma konusu ürünün ithalat istatistiklerinin incelenmesinden, anılan ülke menşeli koagüle suni deri ithalatının 2019 yılından sonra ciddi oranda arttığı gözlemlenmiştir.

(2) Trademap dış ticaret verileri incelendiğinde Kuzey Makedonya’nın ÇHC’den ithalatı 2021 yılında 333 bin ABD doları (87 ton) düzeyinden 2022 yılında 1,5 milyon ABD doları (776 ton) düzeyine yükselmiştir. İthalat birim fiyatları da 1,9 ABD doları/kg ile genel ortalamanın (4,5 ABD doları/kg) oldukça altında kalmıştır.

(3) Kuzey Makedonya’nın soruşturma konusu ürün ihracat verilerinde Türkiye, soruşturma kapsamı bütün yıllarda birinci sırada yer almaktadır.

(4) Bu bağlamda, Türkiye ile Kuzey Makedonya arasındaki ticaretin gerçekleştirilme şeklinde değişiklik meydana tespit edilmiştir.

(5) 2020 yılı itibarıyla Kuzey Makedonya menşeli koagüle suni deri ithalatı ciddi oranda artış gösterirken ithalat birim fiyatlarının da ÇHC ve diğer ülke birim fiyatlarının çok altında kaldığı tespit edilmiştir. Söz konusu artışın yürürlükteki dampinge karşı önlemin iyileştirici etkisini azalttığı tespit edilmiştir.

(6) Fiyatlar bakımından değerlendirme yapıldığında, Kuzey Makedonya’dan yapılan ithalat birim fiyatlarının, hem genel ithalat hem ÇHC’den yapılan ithalat birim fiyatlarının altında kaldığı görülmektedir. ÇHC menşeli koagüle suni derinin ortalama ithal birim fiyatının 2019-2022 döneminde sırasıyla 5,8; 8,2; 6,1 ve 11 ABD doları/kg seviyelerinde gerçekleşirken, Kuzey Makedonya menşeli soruşturma konusu ürünün fiyatlarının aynı dönemde sırasıyla 2,2; 3; 2,4; 2,7 ABD doları/kg olduğu ve birim fiyatların ÇHC birim fiyatlarının oldukça altında olduğu görülmektedir. Bu kapsamda, dumping önlemine tabi olmayan soruşturma konusu ürünün 2020 yılında piyasaya girerek yürürlükteki dampinge karşı önlemin iyileştirici etkisini hem miktar hem birim fiyatlar açısından azalttığı tespit edilmiştir.

(7) Kuzey Makedonya'da mukim Armaneks firmasının kurulu bir tesisinin bulunduğu, ancak firmanın gerçekleştirdiği süreçler ile firma tarafından soru formu kapsamında ve yerinde doğrulama esnasında sunulan bilgi, belge ve bulgular ışığında ÇHC menşeli önlem konusu ürünün temel parçası olan poliüretanla sıvanmış örme (raşel) veya dokunmamış mensucat ve ÇHC'den ithal edilen PET filmin birleştirilmesi suretiyle Türkiye'ye ihraç edildiği, ürünün temel vasıflarının yapılan işlemlerle değişmediği, yaptığı işlemlerle yarattığı katma değer in yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Bu kapsamda, yürürlükteki dumpinge karşı vergiden kaçınma dışında yeterli bir haklı nedeni veya ekonomik gerekçesi bulunmayan bir uygulama, işlem veya iş sonucunda yürürlükte bulunan dumpinge karşı önlemlerin etkisiz kılındığı tespit edilmiştir.

(8) Soruşturma kapsamında Kuzey Makedonya'da mukim iş birliğinde bulunan başka firma bulunmamaktadır. İş birliğinde bulunmayan firmalar için belirlemeler eldeki mevcut verilere göre yapılmıştır. Bu çerçevede, soruşturma döneminde Kuzey Makedonya'dan yapılan ithalatın artış gösterdiği, soruşturma konusu ürünlerde birim fiyatların soruşturma dönemi boyunca hem genel ithalat hem de ÇHC menşeli ithalatın birim fiyatlarının altında kaldığı, Türkiye'nin toplam ithalatı içerisinde Kuzey Makedonya'nın payının yüksek olduğu görülmektedir. Diğer taraftan, soruşturma döneminde Kuzey Makedonya'nın ÇHC menşeli ithalatının da arttığı tespit edilmiştir. Yapılan bu tespitler ışığında, Kuzey Makedonya menşeli/çıkışlı olarak yapılan ithalat yoluyla, yürürlükteki dumpinge karşı vergiden kaçınma dışında yeterli bir haklı nedeni veya ekonomik gerekçesi bulunmayan bir uygulama, işlem veya iş sonucunda yürürlükteki dumpinge karşı önlemin etkisiz kılındığı tespit edilmiştir.

(9) Soruşturma çerçevesinde elde edilen bilgiler doğrultusunda, İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (No: 2021/18) kapsamında ÇHC menşeli eşya ithalatında uygulanmakta olan dumpinge karşı önlemin, Kuzey Makedonya menşeli/çıkışlı 5603.14 ve 3921.13 GTP altında yer alan koagüle suni deri tanımlı eşya ithalatına teşmil edilmesine karar verilmiştir.

(10) İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2023/5) çerçevesinde teminata bağlanmış işlemlere yönelik olarak gümrük idarelerince Kararın 11 inci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca işlem tesis edilmesine karar verilmiştir.